

Allemansrätten – en unik möjlighet

**” Inte störa – inte förstöra
är huvudregeln i
Allemansrätten.”**

Allemansrätten är en fantastisk möjlighet för alla att röra sig fritt i naturen.

Du använder dig av allemansrätten när du går en promenad i skogen, paddlar kajak, klättrar eller sitter på en sten och tänker.

Oftast är den alldeles naturlig för oss. För att alla ska kunna njuta av naturen behöver vi

ta hänsyn till natur och djurliv och visa hänsyn mot markägare och andra som är ute.

Vi kan sammanfatta det i att inte störa – inte förstöra!

Vandra, cykla, rida...

Vi har en härlig möjlighet att vara i naturen och göra många olika aktiviteter. Vi svenskar är väldigt intresserade av uteliv och natur. För att alla ska kunna njuta av naturen finns det några saker som är bra att tänka på:

- Tänk på att inte skada gröda, skogsplantering eller annan känslig mark.
- För att inte störa de som bor i området, tänk på att inte gå över eller vara på någons tomt. De boende har rätt att vara ostörda.
- Tänk på att inte hindra markägare i deras verksamhet.
- När man rider eller cyklar i terrängen är det risk för markskador. Tänk på att inte rida eller cykla över mjuka, ömtåliga marker, i markerade motionsspår, skidspår eller vandringsleder.
- Om du passerar inhägnad betesmark, tänk på att inte störa djuren eller skada stängsel. Stäng grinden efter dig så att boskapen inte kommer lös.

Camping

Tälta gärna något dygn i naturen!

Tänk på att tälta där det är lämpligt, alltså inte där det bedrivs jordbruk och inte för nära bostadshus. Ju större risk för att störa någon, desto större anledning att be om lov. Att ta hänsyn är än viktigare vid fri camping med husvagn och husbil. Sån camping begränsas av terrängkörningslagen.

Ta med skräpet

Vi vill alla ha en ren natur, fri från skräp. Så ta med dig skräpet. Glas, burkar, platstpåsar och kapsyler kan skada både människor och djur. Ställ därför aldrig soppåsen bredvid ett fullt sopställ.

Elda

Lägerelden sätter krydda på vårt friluftsliv och du får göra upp eld i naturen. Men eldning skapar oro bland många markägare eftersom skog för stora värden brinner upp varje år på grund av slarv med lägereldar.

För att minska risken för att elden ska spridas finns det några saker som är bra att tänka på:

- Inte elda om det råder minsta fara för brand – vid torrt väder råder ofta eldningsförbud.
- Välj en plats där det inte är risk att elden sprider sig.
- Tänk på att inte elda direkt på, eller alldeles intill berghällar. De spricker sönder och får sår som aldrig läker.
- När du har eldat – släck elden ordentligt.
- Lämna inga spår efter elden i form av eldstad eller liknande.

Plocka blommor, bär, svamp, kvistar...

Plocka gärna blommor, bär, svamp, ris och grenar från marken.

För att inte skada naturen finns det några saker som är bra att tänka på:

- Tänk på att vissa växter är fridlysta och att de inte får plockas. Länsstyrelsen kan ge information om fridlysta växter. Orkidéer är fridlysta i hela landet.
- Tänk på att inte ta kvistar, grenar, näver och bark från växande träd. De kan skadas.

Hundar

Hundar får självklart följa med i naturen.

1 mars – 20 augusti är djurlivet känsligt och då får hundar inte springa lösa.

Även under annan tid på året måste du ha din hund under sån uppsikt att den inte stör eller skadar djurlivet och andra människor.

I vissa delar av landet råder kopplingstvång.

© JEPPE MINSTROM/JOHNER

Bad och båt

Allemansrätten gäller både på land och på vatten. Du får bada vid stränder, åka båt nästan överallt, förtöja och övernatta något dygn i båten. Samma hänsyn mot omgivningen som på land gäller. Alltså inte störa – inte förstöra.

För att alla ska kunna njuta av naturen vid och i vattnet finns det några saker som är bra att tänka på:

- Tänk på att inte förtöja eller gå iland vid en tomt eller där det är särskilt tillträdesförbud, till exempel till skydd för fågellivet och sälar.
- Det går bra att förtöja båten tillfälligt vid någon annans brygga om den inte hindrar ägaren. Men inte om det är en tomt förstås. Kontakta gärna markägaren.
- Det kan finnas särskilda regler, till exempel fartbegränsning och tillträdesförbud.
- Tänk på att motorbåtar behöver tänka mer på hänsynen än tystare båtar.

Jakt och fiske

Jakt och fiske ingår inte i allemansrätten. Men du får fiska fritt med spö och vissa andra handredskap längs kusterna och i våra fem största sjöar: Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren och Storsjön. För fiske i andra vatten krävs fiskekort eller annat tillstånd. Längs Norrlandskusten, Västkusten och Skånes sydkust ingår även andra fiskemetoder i det fria fisket. Annars omfattas inte nätfiske, angelfiske, trolling eller dragrodd av det fria fisket, och inte heller laxfiske vid Norrlandskusten.

För att alla ska kunna njuta av naturen och vi inte ska skada naturen finns det några saker som är bra att tänka på:

- Tänk på att alltid ta reda på de regler som gäller där du vill fiska.
- Lämna inte linor och krokar i naturen – de kan bli dödsfällor för djuren.
- Lämna djurens ungar och bon i fred.
- Man får inte ta fågelägg. Det räknas som jakt. Alla vilda djur och fåglar är fredade. Jakt får bedrivas enligt bestämmelser i jaktförordningen. Djurarter som hotas av utrotning är fridlysta, till exempel alla grodor och ormar.

© JOHAN PERSSON/FOLIO

Organiserat friluftsliv

Äventyrsturism och annat organiserat friluftsliv har stor möjlighet att använda allemansrätten för aktiviteter. Allemansrätten kan användas kommersiellt och av många användare samtidigt. Det finns stora krav på den som arrangerar organiserade aktiviteter på annans mark.

- Skaffa nödvändiga kunskaper
 - Välj lämplig plats
 - Genomför skydds- och försiktighetsåtgärder
 - Informera deltagarna om allemansrätten
- Det allra bästa är om arrangören tar kontakt med markägare, kommun och länsstyrelse innan aktiviteterna inleds.

I tätortsnära natur

I den tätortsnära naturen blir allemansrätten än viktigare. Den gör det möjligt för många människor att ta del av naturen på hemmaplan, utan att ta sig nånstans. I tätorten vistas många människor samtidigt, ibland på trånga ytor. Allemansrätten gör det lättare för oss alla att på ett hänsynsfullt sätt vara i naturen och undvika konflikter och slitage på marken.

Inga motorfordon i terrängen

Det finns ingen motoriserad allemansrätt. Enligt Terrängkörningslagen är det förbjudet att köra bil, MC, moped och andra motordrivna fordon på barmark i terrängen.

Det är heller inte tillåtet att köra med motordrivna fordon på enskilda vägar som är avstängda för motortrafik. Sådant förbud ska vara utmärkt med vägmärke.

Skyddad natur

I nationalparker, naturreservat, natura 2000-område eller andra skyddade områden gäller speciella regler. Ibland är allemansrätten begränsad, ibland utökad. Information finns vid entréer till parker etc.

Mer information

www.naturvardsverket.se/allemansratten

Om du vill veta mer

Du kan läsa mer om allemansrätten på
www.naturvardsverket.se/allemansratten

Du kan också ringa din kommun eller
länsstyrelse.

